

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 8 listopada 2012 r.*

Odwołanie — Skarga o odszkodowanie — Odrzucenie oferty złożonej w ramach unijnego postępowania przetargowego — Termin przedawnienia — Rozpoczęcie biegu terminu — Zastosowanie terminu uwzględniającego odległość

W sprawie C-469/11 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 5 września 2011 r.,

Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE, z siedzibą w Atenach (Grecja), reprezentowana przez N. Korogiannakisa, dikigoros,

wnosząca odwołanie,

w której drugą stroną postępowania jest:

Komisja Europejska, reprezentowana przez E. Manhaeve'a oraz M. Wilderspina, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: R. Silva de Lapuerta, pełniąca obowiązki prezesa trzeciej izby, K. Lenaerts, G. Arestis, J. Malenovský, i T. von Danwitz (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,

sekretarz: L. Hewlett, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 12 lipca 2012 r.,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

* Język postępowania: angielski.

Wyrok

- 1 W swoim odwołaniu spółka Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE (zwana dalej „Evropaïki Dynamiki”) wnosi o uchylenie postanowienia Sądu Unii Europejskiej z dnia 22 czerwca 2011 r. w sprawie T-409/09 Evropaïki Dynamiki przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3765 (zwanego dalej „zaskarżonym postanowieniem”), w którym Sąd odrzucił skargę zmierzającą do uzyskania naprawienia szkody poniesionej jakoby przez tę spółkę wskutek odrzucenia oferty złożonej przez nią w postępowaniu przetargowym.

Ramy prawne

Statut Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

- 2 Artykuł 46 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, na mocy art. 53 akapit pierwszy tego statutu mający zastosowanie w postępowaniu przed Sądem, w brzmieniu obowiązującym w dniu wniesienia skargi, stanowi:

„Roszczenia wynikające z odpowiedzialności pozaumownej Unii ulegają przedawnieniu z upływem pięciu lat od zdarzenia stanowiącego podstawę tej odpowiedzialności. Okres przedawnienia przerywa wniesienie skargi do Trybunału Sprawiedliwości lub uprzednie wniesienie przez poszkodowanego wniosku do właściwej instytucji Unii. W ostatnim przypadku wniosek [skarga] musi być wniesion[a] w ciągu dwóch miesięcy, zgodnie z artykułem 263 [TFUE]; postanowienia drugiego akapitu artykułu 265 [TFUE] stosuje się odpowiednio”.

Regulamin postępowania przed Sądem

- 3 Artykuł 102 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem stanowi:

„Terminy procesowe są przedłużane o dziesięciodniowy termin uwzględniający odległość”.

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

- 4 W maju 2004 r. Evropaïki Dynamiki złożyła ofertę w przetargu ogłoszonym przez Komisję Europejską.
- 5 W dniu 15 września 2004 r. Evropaïki Dynamiki otrzymała od Komisji pismo z tego samego dnia, w którym Komisja zawiadomiła tę spółkę, że jej oferta nie została przyjęta, i wyjaśniła, że nieprzyjęcie tej oferty podyktowane było składem i stabilnością zespołu, proponowanymi procedurami transferu wiedzy po zakończeniu projektu oraz faktem, że oferta nie przedstawiała najlepszego stosunku jakości do ceny. Komisja wskazała również, że Evropaïki Dynamiki może domagać się na piśmie dodatkowych informacji dotyczących uzasadnienia odrzucenia jej oferty.
- 6 Pismem z dnia 22 października 2004 r. Komisja, na wniosek spółki Evropaïki Dynamiki, udzieliła pewnych informacji dodatkowych dotyczących oceny jej oferty.
- 7 Evropaïki Dynamiki wniosła do Sądu skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji z dnia 15 września 2004 r., zawartej w piśmie Komisji z tego samego dnia, w sprawie odrzucenia jej oferty i udzielenia zamówienia oferentowi wyłonionemu w postępowaniu przetargowym. Wyrokiem z dnia 10 września 2008 r. w sprawie T-465/04 Evropaïki Dynamiki przeciwko Komisji Sąd stwierdził nieważność tej decyzji z powodu braku uzasadnienia. Sąd stwierdził, że decyzja ta oraz, w szczególności, późniejsze pisma nie przedstawiają jasno powodów odrzucenia oferty spółki Evropaïki Dynamiki.

Postępowanie przed Sądem

- 8 W dniu 25 września 2009 r. Evropaïki Dynamiki wniosła faksem do Sądu skargę o naprawienie szkody poniesionej przez nią, jak twierdzi, wskutek niezgodnego z prawem odrzucenia jej oferty, która to szkoda odpowiada zyskowi brutto, jaki spółka ta mogłaby uzyskać z zamówienia, gdyby zostało jej ono udzielone. Ponadto zażądała ona odszkodowania za utracone możliwości, ponieważ poniosła szkodę w wyniku utraty możliwości zarówno realizacji zamówienia będącego przedmiotem przetargu, jak i otrzymania innych zamówień, w szczególności zamówienia udzielonego kontrahentowi, który uzyskał pierwsze zamówienie.
- 9 Przesyłki zawierające podpisany oryginał skargi oraz jej odpisy i załączniki do niej zostały wysłane w dniu 3 października 2009 r. za pośrednictwem spółki kurierskiej.
- 10 W dniu 5 października 2009 r. sekretariat Sądu poinformował pełnomocnika spółki Evropaïki Dynamiki, że przesyłka zawierająca oryginał nie dotarła jeszcze do Sądu. Odpis brakujących dokumentów oraz nowy podpisany oryginał skargi zostały złożone w sekretariacie tego samego dnia.
- 11 W dniu 16 listopada 2009 r. sekretariat Sądu poinformował Evropaïki Dynamiki, że nowy oryginał skargi, złożony w dniu 5 października 2009 r., różni się od odpisu skargi przekazanego faksem w dniu 25 września 2009 r. Na mocy art. 43 § 6 regulaminu postępowania przed Sądem jako datę wniesienia skargi przyjęto dzień 5 października 2009 r.
- 12 Następnie Evropaïki Dynamiki w dwóch pismach przedstawiła przyczyny, dla których oryginał skargi nie doszedł w terminie, oraz okoliczności zagubienia przesyłek przez spółkę, której powierzyła świadczenie usług kurierskich. Ponadto wniosła do Sądu o uznanie, że w niniejszej sprawie wystąpiła siła wyższa oraz że datą złożenia oryginału skargi był dzień 25 września 2009 r., a nie dzień 5 października 2009 r.
- 13 W grudniu 2009 r. Evropaïki Dynamiki została poinformowana przez spółkę kurierską, do której się zwróciła, że brakująca przesyłka nie została odnaleziona.
- 14 Komisja podniosła przed Sądem zarzut niedopuszczalności skargi na podstawie art. 114 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem ze względu na przedawnienie roszczenia o odszkodowanie.

Zaskarżone postanowienie

- 15 Przynajmniej w zaskarżonym postanowieniu Sąd orzekł, że bieg przedawnienia rozpoczął się od dnia, kiedy decyzja Komisji w sprawie odrzucenia oferty wnoszącej odwołanie została jej przekazana, czyli od dnia 15 września 2004 r. W tym względzie Sąd stwierdził, że to odrzucenie oferty, a nie uzasadnienie tego odrzucenia stanowi zdarzenie będące podstawą roszczenia w zakresie zamówień publicznych i konkretyzujące szkody poniesione rzekomo przez oferenta, którego oferta nie została przyjęta. Wprawdzie pkt 44, 45 i 48 postanowienia Sądu z dnia 14 września 2005 r. w sprawie T-140/04 Ehcon przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3287, można, jak wskazuje wnosząca odwołanie, rozumieć w sposób przeciwny, nie mogą one jednak podważyć tego wniosku, ponieważ należy je odczytywać w ich kontekście i zgodnie z ich porządkiem logicznym.
- 16 Konsekwencją nierozpoczęcia biegu przedawnienia roszczenia wynikającego z odpowiedzialności pozaumownej Unii aż do chwili, gdy strona w swym przekonaniu poszkodowana nie uświadomiła sobie osobiście, że poniosła szkodę, byłoby uzależnienie chwili utraty możliwości dochodzenia tego roszczenia od indywidualnego postrzegania przez każdą ze stron zaistnienia szkody, co stałoby w sprzeczności z wymogiem pewności prawa.

- 17 Według Sądu w tym względie należy ponadto zauważyć, że z pisma przekazanego do sekretariatu Sądu przez wnoszącą odwołanie wynika, iż stoi ona na stanowisku, że bezprawne zachowanie Komisji ujawniło się z chwilą wysłania pisma z dnia 15 września 2004 r. informującego o odrzuceniu oferty, gdyż skarżąca w sposób dorozumiany przyznaje, że od tego dnia rozpoczyna się bieg przedawnienia.
- 18 Wobec tego zdaniem Sądu pięcioletni termin przedawnienia upłynął w dniu 15 września 2009 r.
- 19 Sąd stwierdził następnie, że termin przedawnienia nie został przedłużony o termin uwzględniający odległość przewidziany w art. 102 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem. Termin ów dotyczy wyłącznie terminów procesowych, nie zaś przewidzianego w art. 46 statutu Trybunału Sprawiedliwości terminu przedawnienia, którego upływ skutkuje wygaśnięciem roszczenia z tytułu odpowiedzialności pozaumownej [zob. podobnie wyroki Sądu: z dnia 11 stycznia 2002 r. w sprawie T-210/00 Biret i Cie przeciwko Radzie, Rec. s. II-47, pkt 19, 45; z dnia 21 kwietnia 2005 r. w sprawie T-28/03 Holcim (Niemcy) przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1357, pkt 74; a także postanowienia Sądu: z dnia 19 maja 2008 r. w sprawie T-220/07 Transport Schiocchet – Excursions przeciwko Komisji, pkt 15, 35; z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie T-194/08 Cattin przeciwko Komisji, pkt 61, 65).
- 20 Te dwa typy terminów są ze swej natury różne, co może zostać wywiedzione z orzecznictwa. Terminy procesowe, takie jak termin do wniesienia skargi, są bezwzględnie wiążące i nie mogą być zmieniane w drodze umowy stron lub postanowienia sądu. Sąd nie może natomiast podnieść z urzędu zarzutu dotyczącego przedawnienia roszczenia z tytułu odpowiedzialności. Ponadto art. 46 statutu Trybunału Sprawiedliwości nie przewiduje, dla potrzeb obliczenia terminu przedawnienia, rozróżnienia w zależności od tego, czy przerwanie biegu przedawnienia wynika z wniesienia skargi, czy też z uprzedniego złożenia wniosku.
- 21 Tymczasem zastosowanie terminu procesowego przewidzianego w art. 102 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem powodowałoby, że przedawnienie następowałoby w różnym czasie, w zależności od tego, czy poszkodowany wybrał bezpośrednie wniesienie skargi do sądu unijnego, czy uprzednie złożenie wniosku do właściwej instytucji. Takie rozróżnienie, nieprzewidziane w art. 46 statutu Trybunału Sprawiedliwości, uzależniałoby upływ terminu przedawnienia od czynnika, który nie jest obiektywny, i skutkowałoby dodatkowo promowaniem wnoszenia sporów do sądu zamiast poszukiwania ich rozstrzygnięcia na drodze polubownej.
- 22 Okoliczność, iż w wyroku z dnia 14 września 1995 r. w sprawie T-571/93 Lefebvre i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-2379, pkt 26, Sąd orzekł, że w odniesieniu do przedawnienia roszczenia przeciwko Unii z tytułu odpowiedzialności pozaumownej należało wziąć pod uwagę termin uwzględniający odległość, nie podważa tego twierdzenia, ponieważ wyrok ten ma charakter odosobniony.
- 23 Wreszcie Sąd uznał, że wniesione do niego roszczenie z tytułu odpowiedzialności pozaumownej uległo przedawnieniu w odniesieniu do podnoszonych szkód, ponieważ zostało wniesione po przekroczeniu terminu pięciu lat, licząc od zaistnienia zdarzeń, które stanowią podstawę roszczenia w rozumieniu art. 46 statutu Trybunału Sprawiedliwości, i nie zachodzi konieczność badania pozostałych zarzutów oraz argumentów podniesionych przez strony, w tym zaistnienia czynników losowych lub siły wyższej.
- 24 Co się tyczy żądania wnoszącej odwołanie dotyczącego naprawienia szkody wynikłej z utraty możliwości uzyskania następnych zamówień, Sąd uznał, że należy odrzucić je jako w sposób oczywisty pozbawione jakiegokolwiek podstawy, bez konieczności orzekania o jego dopuszczalności.

Żądania stron

- 25 EvropaĀki Dynamiki wnosi do Trybunału o:
- uchylenie zaskarżonego postanowienia;

- oddalenie w całości zarzutu niedopuszczalności podniesionego przez Komisję;
- przekazanie sprawy Sądowi w celu wydania orzeczenia co do istoty oraz
- obciążenie Komisji całością kosztów postępowania poniesionych w obu instancjach, nawet w razie oddalenia odwołania.

26 Komisja wnosi do Trybunału o:

- oddalenie odwołania;
- obciążenie wnoszącej odwołanie kosztami postępowania w obydwu instancjach.

W przedmiocie odwołania

27 Na poparcie swego odwołania Evropaïki Dynamiki podnosi cztery zarzuty oparte na naruszeniu prawa przez Sąd. Zarzuty pierwszy i czwarty dotyczą błędnej wykładni, odpowiednio, art. 46 statutu Trybunału Sprawiedliwości i art. 102 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem w związku ze wspomnianym art. 46. Zarzuty drugi i trzeci dotyczą naruszenia zasady równego traktowania i zasady pewności prawa.

W przedmiocie zarzutu czwartego

Argumentacja stron

- 28 W ramach zarzutu czwartego, który należy zbadać w pierwszej kolejności, Evropaïki Dynamiki podnosi, że Sąd naruszył prawo poprzez uznanie, iż bieg przedawnienia rozpoczął się w chwili powiadomienia tej spółki o decyzji odrzucającej jej ofertę, czyli w dniu 15 września 2004 r. Wbrew twierdzeniom Sądu, które zostały zawarte w zaskarżonym postanowieniu, w ww. postanowieniu w sprawie Ehcon przeciwko Komisji Sąd uznał, że bieg przedawnienia rozpoczyna się od momentu, kiedy oferent rzeczywiście poznał powody odrzucenia jego oferty. Zdaniem spółki Evropaïki Dynamiki oferent jest w stanie ocenić zgodność z prawem postępowania w sprawie udzielenia zamówienia dopiero od momentu przekazania mu uzasadnienia decyzji Komisji w sprawie odrzucenia jego oferty.
- 29 W niniejszym wypadku Evropaïki Dynamiki otrzymała uzasadnienie decyzji Komisji dopiero w dniach między 20 a 23 października 2004 r., wobec czego jej zdaniem bieg terminu przedawnienia rozpoczął się w dniu 23 października 2004 r.
- 30 Komisja uważa, że Sąd nie naruszył prawa poprzez stwierdzenie, że bieg przedawnienia rozpoczął w dniu 15 września 2004 r. Jak wynika z zaskarżonego postanowienia, Evropaïki Dynamiki w sposób dorozumiany przyznała, że dzień ten stanowi datę rozpoczęcia biegu tego terminu.
- 31 Tytułem pomocniczym Komisja podnosi, że przeprowadzona przez Sąd analiza dotycząca daty rozpoczęcia biegu omawianego terminu jest w każdym razie prawidłowa.

Ocena Trybunału

32 Zgodnie z art. 46 statutu Trybunału Sprawiedliwości roszczenia wynikające z odpowiedzialności pozaumownej Unii ulegają przedawnieniu z upływem pięciu lat od zdarzenia stanowiącego podstawę tej odpowiedzialności.

- 33 Termin przedawnienia został określony przy uwzględnieniu między innymi niezbędnego czasu, jakim musi dysponować strona, która twierdzi, że została poszkodowana, aby zebrać stosowne informacje w celu złożenia ewentualnej skargi oraz aby sprawdzić fakty, które mogą zostać powołane na poparcie tej skargi (postanowienie z dnia 18 lipca 2002 r. w sprawie C-136/01 P Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi przeciwko Komisji, Rec. s. I-6565, pkt 28).
- 34 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem termin ten zaczyna biec, w chwili gdy spełnione zostaną przesłanki, od których uzależniony jest obowiązek naprawienia szkody, a w szczególności kiedy zmaterializuje się szkoda wymagająca naprawienia [wyroki: z dnia 27 stycznia 1982 r. w sprawach połączonych 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 i 5/81 Birra Wührer i in. przeciwko Radzie i Komisji, Rec. s. 85, pkt 10; z dnia 19 kwietnia 2007 r. w sprawie C-282/05 P Holcim (Niemcy) przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-2941, pkt 29; a także z dnia 17 lipca 2008 r. w sprawie C-51/05 P Komisja przeciwko Cantina sociale di Dolianova i in., Zb.Orz. s. I-5341, pkt 54).
- 35 Prawdą jest, iż wykładni art. 46 statutu Trybunału Sprawiedliwości należy dokonywać w ten sposób, że upływ terminu przedawnienia nie może stanowić ważnego zarzutu wobec roszczenia osoby, która poniosła szkodę, jeżeli osoba ta dowiedziała się dopiero później o wydarzeniu stanowiącym podstawę tego roszczenia, a w konsekwencji nie dysponowała rozsądnym terminem na złożenie skargi bądź wniosku przed upływem okresu przedawnienia (wyrok z dnia 7 listopada 1985 r. w sprawie 145/83 Adams przeciwko Komisji, Rec. s. 3539, pkt 50).
- 36 Jednak przesłanki, od spełnienia których uzależniony jest obowiązek naprawienia szkody, o którym mowa w art. 340 akapit drugi TFUE, a zatem zasady przedawnienia roszczeń zmierzających do naprawienia szkody, mogą opierać się wyłącznie na kryteriach ściśle obiektywnych. (ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Cantina sociale di Dolianova i in., pkt 59).
- 37 Wobec tego dokładna znajomość okoliczności faktycznych sprawy nie należy do przesłanek, które muszą zostać spełnione, by rozpoczął się bieg przedawnienia (ww. postanowienie w sprawie Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi przeciwko Komisji, pkt 31; ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Cantina sociale di Dolianova i in., pkt 61). Również dokonana przez poszkodowanego subiektywna ocena zaistnienia szkody nie może być brana pod uwagę przy określaniu momentu rozpoczęcia biegu przedawnienia roszczenia wynikającego z odpowiedzialności pozaumownej Unii (ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Cantina sociale di Dolianova i in., pkt 61).
- 38 W przypadku sporów powstałych w wyniku aktów indywidualnych bieg przedawnienia rozpoczyna się w momencie, gdy decyzja wywołała skutki wobec osób, których ona dotyczy [ww. wyrok Trybunału w sprawie Holcim (Niemcy) przeciwko Komisji, pkt 30; wyrok Trybunału z dnia 11 czerwca 2009 r. w sprawie C-335/08 P Transports Schiocchet – Excursions przeciwko Komisji, pkt 33].
- 39 W niniejszej sprawie podstawę żądania przez EvropaĀki Dynamiki naprawienia szkody stanowi odrzucenie oferty złożonej przez nią w ogłoszonym przez Komisję przetargu.
- 40 W takim przypadku, jak słusznie stwierdził Sąd w zaskarżonym postanowieniu, nie napotykając w tej kwestii na sprzeciw ze strony spółki EvropaĀki Dynamiki, wydana przez instytucję zamawiającą decyzja o odrzuceniu złożonej oferty stanowiła zdarzenie wywołujące szkodę, mogące powodować odpowiedzialność pozaumowną tej instytucji. W stosunku do zainteresowanego oferenta wywołujące szkodę skutki takiej decyzji powstają z chwilą odrzucenia jego oferty. Wobec tego za moment rozpoczęcia biegu przedawnienia powinno być uważane co do zasady powzięcie wiadomości o takiej decyzji, nie zaś zapoznanie się z jej uzasadnieniem.

- 41 W tej sytuacji i w świetle uwag zawartych w pkt 36 i 37 niniejszego wyroku należy stwierdzić, że bieg przedawnienia rozpoczął się w dniu, kiedy Evropaïki Dynamiki otrzymała pismo Komisji, w którym Komisja zawiadomiła tę spółkę, że jej oferta nie została przyjęta, to znaczy w dniu 15 września 2004 r. W tym względzie okoliczność, że wnosząca odwołanie otrzymała w terminie późniejszym dodatkowe informacje dotyczące powodów odrzucenia jej oferty, nie ma istotnego znaczenia.
- 42 W tym kontekście nieistotna jest również okoliczność, że w dniu 10 września 2008 r. ww. wyrokiem Sądu w sprawie Evropaïki Dynamiki przeciwko Komisji została stwierdzona nieważność decyzji z dnia 15 września 2004 r. ze względu na brak uzasadnienia. Rozpoczęcie biegu przedawnienia nie zależy bowiem od stwierdzenia bezprawności zachowania Unii w drodze orzeczenia sądowego [ww. wyrok Trybunału w sprawie Holcim (Niemcy) przeciwko Komisji, pkt 31].
- 43 W każdym razie Evropaïki Dynamiki nie podniosła, że nie dysponowała ona rozsądnym terminem na złożenie skargi bądź wniosku przed upływem terminu przedawnienia ze względu na to, iż jego bieg rozpoczął się od chwili powzięcia przez nią wiadomości o decyzji Komisji odrzucającej jej ofertę, lub też ze względu na brak uzasadnienia tej decyzji.
- 44 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że Sąd słusznie orzekł, iż bieg przedawnienia rozpoczął się w dniu 15 września 2004 r., i oddalić zarzut czwarty jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu pierwszego

Argumentacja stron

- 45 W ramach zarzutu pierwszego Evropaïki Dynamiki podnosi, że Sąd naruszył prawo poprzez stwierdzenie, iż art. 102 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem, przewidujący termin uwzględniający odległość, nie ma zastosowania do terminu przedawnienia przewidzianego w art. 46 statutu Trybunału Sprawiedliwości. Spółka ta uważa, że termin uwzględniający odległość ma zastosowanie do wszystkich terminów do wniesienia skarg lub złożenia pism procesowych. Dokonane przez Sąd rozróżnienie pomiędzy „terminem procesowym” i „terminem przedawnienia” nie znajduje podstaw ani w brzmieniu tych przepisów, ani też w orzecznictwie.
- 46 Orzecznictwo przywołane przez Sąd na poparcie tezy, iż art. 102 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem nie ma zastosowania do terminu przedawnienia, dotyczy zdaniem spółki Evropaïki Dynamiki wyłącznie terminów procesowych, nie zaś terminu przedawnienia przewidzianego w art. 46 statutu Trybunału Sprawiedliwości. Przeciwnie, według spółki Evropaïki Dynamiki w pkt 26 ww. wyroku w sprawie Lefebvre i in. przeciwko Komisji Sąd wyraźnie przyznał, że art. 101–103 regulaminu postępowania przed Sądem mają zastosowanie do spraw z dziedziny odpowiedzialności pozaumownej, a tym samym do terminu przedawnienia.
- 47 Zdaniem Komisji Sąd nie naruszył prawa, stwierdzając, że termin uwzględniający odległość nie ma zastosowania do terminu przedawnienia, ponieważ ten ostatni jest terminem sui generis. Według Komisji zarówno Sąd, jak i Trybunał orzekały, że skarga o odszkodowanie była przedawniona, jeżeli została wniesiona pięć lat po dniu powstania szkody. Wyżej wymieniony wyrok w sprawie Lefebvre i in. przeciwko Komisji odbiega od późniejszego orzecznictwa i nie można się na niego powoływać, ponieważ nie dotyczy on bezpośrednio tego, czy termin uwzględniający odległość miał zastosowanie.

Ocena Trybunału

- 48 Na mocy art. 102 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem termin uwzględniający odległość ma zastosowanie do terminów procesowych i służy uwzględnieniu trudności, na które napotykają strony ze względu na większe lub mniejsze oddalenie od siedziby Trybunału (zob. podobnie wyrok z dnia 15 czerwca 1994 r. w sprawie C-137/92 P Komisja przeciwko BASF i in., Rec. s. I-2555, pkt 40).
- 49 Termin przedawnienia, przewidziany w art. 46 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości, nie jest jednak terminem procesowym. Te dwa terminy, jak słusznie stwierdził Sąd, są różne ze swej natury.
- 50 Terminy procesowe zostały ustanowione w celu zapewnienia prawidłowego działania wymiaru sprawiedliwości, jasności oraz pewności sytuacji prawnych (zob. podobnie wyroki: z dnia 12 lipca 1984 r. w sprawie 227/83 Moussis przeciwko Komisji, Rec. s. 3133, pkt 12; a także z dnia 7 maja 1986 r. w sprawie 191/84 Barcella i in. przeciwko Komisji, Rec. s. 1541, pkt 12). I tak, w szczególności, terminy do wniesienia skargi, takie jak termin przewidziany w art. 263 akapit szósty TFUE, i terminy do wniesienia odwołania, takie jak termin przewidziany w art. 56 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości, mają na celu zapewnienie, aby decyzje administracyjne i orzeczenia sądowe stawały się ostateczne, a tym samym chronienie interesu publicznego. W konsekwencji terminy mają charakter bezwzględnie wiążący i nie mogą być zmieniane w drodze umowy stron lub postanowienia sądu, a ich przestrzeganie sąd unijny powinien badać z urzędu (zob. podobnie wyrok z dnia 23 stycznia 1997 r. w sprawie C-246/95 Coen, Rec. s. I-403, pkt 21 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 51 Trybunał orzekł już natomiast, że przestrzeganie terminu przedawnienia nie może być przez sąd unijny badane z urzędu, lecz musi zostać podniesione przez zainteresowaną stronę (zob. podobnie wyrok z dnia 30 maja 1989 r. w sprawie 20/88 Roquette frères przeciwko Komisji, Rec. s. 1553, pkt 12).
- 52 W odróżnieniu bowiem od terminów procesowych omawiany termin przedawnienia, powodując wygaśnięcie roszczenia, odnosi się do prawa materialnego, ponieważ wpływa na wykonywanie prawa podmiotowego, na które zainteresowana osoba nie może dłużej skutecznie powoływać się przed sądem.
- 53 Ponadto funkcją terminu przedawnienia przewidzianego w art. 46 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości jest z jednej strony zapewnienie ochrony praw poszkodowanego, który powinien mieć wystarczająco dużo czasu, aby zebrać stosowne informacje w celu złożenia ewentualnej skargi, a z drugiej strony uniknięcie sytuacji, w której poszkodowany mógłby bez końca opóźniać wykonanie prawa do odszkodowania. Ostatecznie termin ten chroni zatem poszkodowanego i osobę odpowiedzialną za spowodowanie szkody.
- 54 Skutkiem przedawnienia jest zatem niedopuszczalność, która – inaczej niż ma to miejsce w wypadku terminów procesowych – nie jest bezwzględna, lecz powoduje wygaśnięcie roszczenia odszkodowawczego wyłącznie na żądanie strony pozwanej.
- 55 Z tego względu art. 46 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości określa w zdaniu pierwszym długość okresu przedawnienia. W zdaniu drugim przepis ten przewiduje zdarzenia powodujące przerwanie biegu tego terminu, mianowicie wniesienie do Trybunału skargi odszkodowawczej dotyczącej odpowiedzialności pozaumownej Unii lub uprzednie złożenie wniosku do właściwej instytucji Unii. Choć oczywiście owo zdanie drugie określa skutki procesowe wymienionych w nim zdarzeń przerywających bieg przedawnienia, wśród których znajduje się w szczególności wniesienie pisma procesowego, nie ma ono na celu narzucenia stronie poszkodowanej terminu do wniesienia skargi, a tym samym terminu procesowego, ponieważ strona ta może również spowodować przerwanie biegu przedawnienia przewidzianego w art. 46 akapit pierwszy zdanie pierwsze statutu Trybunału Sprawiedliwości przez uprzednie złożenie wniosku do właściwej instytucji Unii.

- 56 Ponadto obliczenie terminu przedawnienia nie może, zgodnie z orzecznictwem przywołanym w pkt 36 niniejszego wyroku, opierać się na kryteriach innych niż ściśle obiektywne ani, jak słusznie stwierdził Sąd, być różne w zależności od tego, czy przerwanie biegu tego terminu zostało spowodowane wniesieniem skargi, czy też uprzednim złożeniem wniosku. Zastosowanie do terminu przedawnienia terminu uwzględniającego odległość powodowałoby, że przedawnienie następowałoby w różnym czasie, w zależności od tego, czy strona poszkodowana wybrałaby wniesienie skargi do Sądu, czy uprzednie złożenie wniosku do właściwej instytucji Unii, co stałoby w sprzeczności z wymogiem pewności prawa niezbędnej przy stosowaniu terminów przedawnienia (ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Cantina sociale di Dolianova i in., pkt 60).
- 57 Co się tyczy ewentualnego znaczenia pkt 26 ww. wyroku w sprawie Lefebvre i in. przeciwko Komisji, przywoływanego przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości na poparcie zarzutu pierwszego, należy wskazać, że choć w wyroku tym zastosowany został termin uwzględniający odległość, co doprowadziło do stwierdzenia dopuszczalności skargi, której dotyczyła tamta sprawa, to jednak zastosowaniu tego terminu nie towarzyszyło żadne uzasadnienie mogące mieć wpływ na przedstawioną wyżej ocenę.
- 58 Wreszcie należy stwierdzić, że długość terminu przedawnienia przewidzianego w art. 46 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości nie jest porównywalna do długości terminów dotyczących wniesienia skargi lub odwołania, wobec czego nie można utrzymywać, iż zastosowanie do tego terminu przedawnienia terminu uwzględniającego odległość jest konieczne w celu zapewnienia rzeczywistej możliwości korzystania z prawa do odszkodowania, o którym mowa w art. 340 akapit drugi TFUE.
- 59 W tej sytuacji Sąd nie naruszył prawa poprzez stwierdzenie, że art. 102 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem nie ma zastosowania do terminu przedawnienia przewidzianego w art. 46 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości. Zarzut pierwszy powinien zatem zostać oddalony jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutów drugiego i trzeciego

Argumentacja stron

- 60 W ramach zarzutów drugiego i trzeciego Europejski Trybunał Sprawiedliwości podnosi, że poprzez stwierdzenie, iż art. 102 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem nie ma zastosowania do art. 46 statutu Trybunału Sprawiedliwości, Sąd naruszył zasadę równego traktowania i zasadę pewności prawa.
- 61 Dopóki art. 102 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem ma moc obowiązującą, Sąd jest zobowiązany zdaniem spółki Europejski Trybunał Sprawiedliwości stosować go w sposób jednolity. Choć związane z przestrzeganiem terminów trudności, na jakie napotykały osoby fizyczne lub państwa członkowskie, są obecnie znacznie mniejsze niż w czasie, kiedy ustanowiony został termin uwzględniający odległość, to jednak uchylenie tego terminu naruszałoby zasadę równego traktowania stron i pełnomocników mających siedzibę w Luksemburgu w stosunku do tych mających siedzibę w innych państwach członkowskich.
- 62 Co się tyczy zasady pewności prawa, to ze względu na okoliczność, iż stosunek między art. 46 statutu Trybunału Sprawiedliwości a art. 102 regulaminu postępowania przed Sądem nie jest określony w odnośnych dokumentach dotyczących postępowania, zmiana w stosowaniu art. 102 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem może zostać dokonana wyłącznie w drodze zmiany regulaminów postępowania, nie zaś w drodze wykładni zawartej w postanowieniu Sądu.
- 63 Według Komisji zarzuty te są bezpodstawne w świetle argumentów przedstawionych odnośnie do zarzutu pierwszego.

Ocena Trybunału

- 64 W ramach zarzutów drugiego i trzeciego Evropaĭki Dynamiki w istocie stara się wykazać, że w niniejszej sprawie Sąd powinien był zastosować termin uwzględniający odległość przewidziany w art. 102 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem.
- 65 W tym względie należy stwierdzić, że możliwość zastosowania w niniejszej sprawie art. 102 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem zależy, zgodnie z pkt 48 niniejszego wyroku, od tego, czy termin przedawnienia przewidziany w art. 46 statutu Trybunału Sprawiedliwości powinien – czy też nie – zostać uznany za termin procesowy.
- 66 Jak zostało stwierdzone w pkt 49 niniejszego wyroku, termin przedawnienia nie jest terminem procesowym.
- 67 W tej sytuacji zarzuty drugi i trzeci, dotyczące, odpowiednio, naruszenia zasady równego traktowania i zasady pewności prawa, należy oddalić jako bezzasadne.
- 68 Jak wynika z powyższych wywodów, ponieważ żaden z zarzutów podniesionych przez wnoszącą odwołanie nie został uwzględniony, odwołanie w całości powinno zostać oddalone.

W przedmiocie kosztów

- 69 Zgodnie z art. 138 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 tego regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie spółki Evropaĭki Dynamiki kosztami postępowania, a ta przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Odwołanie zostaje oddalone.**
- 2) **Evropaĭki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Podpisy